

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
YAYINLARI

Araştırma Dizisi: 1

**DİŞHEKİMLERİNİN
PROFİLİ**

ANKARA - 1998

DİŞHEKİMLERİNİN PROFİLİ

Bu araştırma Marmara Üniversitesi
Fransızca Kamu Yönetimi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Ayşegül YARAMAN
ve öğrencileri tarafından
Ağustos 1997'de İstanbul'da yapılmıştır.

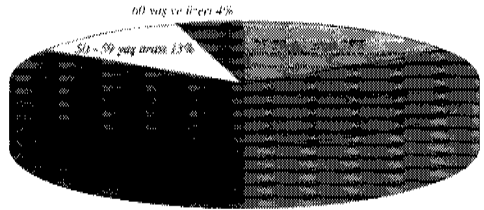
İSTANBUL'DAKİ DİŞHEKİMLERİNİN PROFİLİ:

Dışhekimleri Odası'nın isteklerini temel alarak, kendilerinden sağlanan genç adres listesinden tesadüfî örneklem yöntemiyle belirlenen %30'u kadın, %70'i erkek dört yüz dışhekimine İstanbul'un Bakırköy, Beşiktaş, Fatih, Kadıköy, Kağıthane, Gaziosmanpaşa, Şişli, Ümraniye, Üsküdar, Zeytinburnu bölgelerinde Marmara Üniversitesi Fransızca Kamu Yönetimi üçüncü sınıf öğrencilerinin uyguladığı kırkaltı soruluk bir alan araştırmasıyla dışhekimlerinin mesleki, toplumsal, ekonomik ve siyasal profili elde edilmiştir.

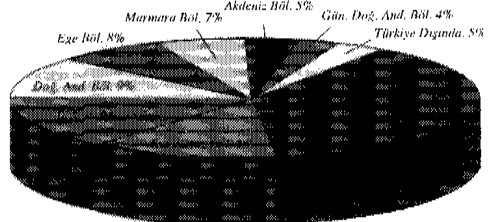
Söz konusu dışhekimlerinin %18'i 21-29, %32'si 30-39, %33'ü 40-49, %13'ü 50-59, %4'ü 60 ve üzeri yaş grubuna aittir. Anlamlı bir çoğunluk (%35.5) İstanbul doğumlu olup, Karadeniz bölgesinde doğanlar %15 ile ikinci büyük grubu oluşturmaktadırlar.

Bunları sırasıyla İç Anadolu (%13), Doğu Anadolu (%9), Ege (%7.5), Marmara (%7), Akdeniz (%5), Güney Doğu (%3.5) bölgelerinde doğanlar izlemektedirler. %4.5 oranındaki dışhekimini ise Türkiye dışında doğmuştur; bunların çoğunluğu Balkan göçmenidir. Yaklaşık üçte ikilik bir bölümünün İstanbul dışında doğmasına karşın mesleki yaşamlarını İstanbul'da sürdürmelerinin nedeni bitirilen üniversite olarak açıklanabilir; zira bu dışhekimlerinin %91'i dışhekimliği eğitimini İstanbul'daki üniversitelerde (İ.Ü. %59.25, M.Ü. %30, Nişantaşı Y.O. %1.5) tamamlamışlardır. Dışhekimliği diplomasının aldığı diğer üniversitelerin oranları ise oldukça düşüktür. A.Ü. %1.5, E.Ü. %1.25, H.Ü. %1, Gazi Ü. %1, Atatürk %1, U.Ü. %1,

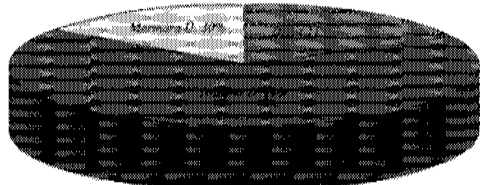
İstanbul'daki Dışhekimleri Yaşlarına göre Dağılımı

Doğum Yerlerinin Dağılımı

Mecaz Oldukları Okullar

Yurtdışı %1, D.Ü. %0,5, Dokuz Eylül Ü. %0,5, Akdeniz Ü. %0,25, Aitia %0,25

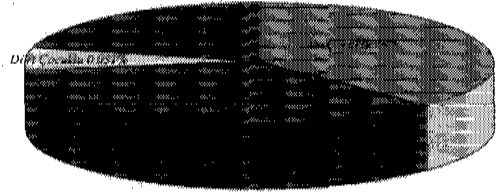
Dişhekimlerinin %69'u bir, %13'ü iki, %1'i ikiden fazla yabancı dil bildiklerini bildirmişler, %17 ise hiç bir yabancı dil bilmediğini belirtmiştir.

Medeni durum açısından değerlendirildiğinde, %75'i evli, %1'i birlikte yaşamakta olan dişhekimlerinin %21'i bekar, %1'i dul, %2'si boşanmıştır.

Evli ya da birlikte yaşayanların eşlerinin %59'u yüksek okul, %22'si lise, %10'u lisansüstü, %4'ü ortaokul, %2'si ilkokul eğitimi tamamlamıştır; %1'i yalnızca okuryazardır; %2'si ise okuma yazma bilmemektedir. Eşlerin %62'si çalışmakta, %38'i çalışmamaktadır. Dişhekimlerinin %22'sinin eşi de dişhekimidir.

Dişhekimlerinin %38'inin iki, %35'inin bir, %4'ünün üç, % 0,031'inin dört çocuğu bulunmaktadır; yaklaşık %22,5 oranındaki diş hekimi ise çocuk sahibi değildir. Dişhekimlerinin %41'i çocuğunun diş hekimi olmasını istemekte, %59'u bunu tercih etmemektedir; söz konusu veri dişhekimlerinin mesleki memnuniyetsizlik göstergesi olarak da değerlendirilebilir.

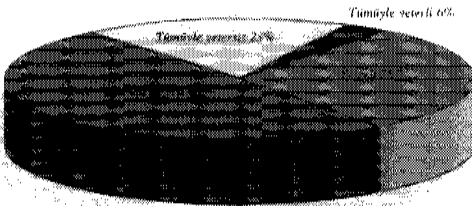
Dişhekimlerinin Sahip Oldukları Çocuk Sayısı Açısından Dağılımı

Sosyo-ekonomik hareketlilik açısından, bir diğer deyişle ebeveyn ile statüsel fark açısından bir değerlendirme yapıldığında dişhekimlerinin çoğunun eğitim yönünden anne ve babalarını aştığı görülmektedir. Batı'da özellikle hekimlik gibi gelir ve saygınlık açısından ayrıcalıklı mesleklerin üst sosyo-kültürel katmanlarla sınırlandırıldığı ve buna bağlı bir kast sisteminin oluştuğu gözlemlenmektedir; oysa

Türkiye'de giderek azalma eğilimi gösterse dahi katmanlar arasında kuşaklar açısından bir geçirgenlik söz konusudur. Nitekim diş hekimlerinin annelerinin ancak %11'i, babalarının ise %31'i üniversite veya üniversite üstü eğitim görmüşlerdir; annelerinin %15'inin, babalarının %9'unun hiçbir diplo-

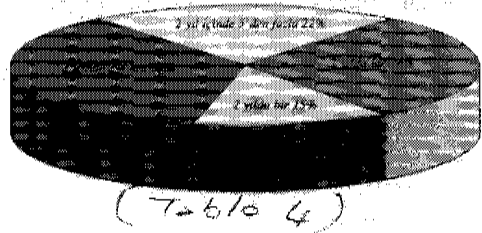
Dişhekimliği Eğitimi ile İlgili Düşünceler

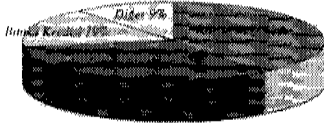
ması bulunmamaktadır.

Meslek yaşamıyla ilgili veriler araştırmanın temel eksenlerinden birini oluşturmuştur. Dışhekimliği öğreniminin çalışma yaşamı açısından yetersiz olduğu izlenimi yaygındır; dışhekimlerinin ancak %6'sı aldıkları üniversite eğitimini tümüyle yetersiz olduğunu belirtmiştir. Oysa büyük çoğunluğun kabul ettiği eksikliğe karşın bunu telafi edebilecek sürekli eğitim formüllerinden de pek sıklıkla yararlanılmadığı görülmektedir. Dışhekimlerinin %26'sı son iki yılda hiçbir bilimsel

Bilimsel Organizasyonlara Katılım

Muayenehane Açılışı ile İlgili Parasal Kaynak Sağlanma Yolu Açısından Dışhekimlerinin Dağılımı

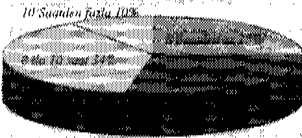
Muayenehane Yerini Değiştirenler

Günlük Muayene Edilen Hasta Sayısı

Günlük Çalışma Saatleri Açısından Dışhekimlerinin Dağılımı

Dışhekimlerinin Yanlarında Çalışan Personel Açısından Dağılımı

Buško bir Dışhekim ile birlikte 4%

Yardımcı Personel 11%

organizasyona (kongre, seminer) katılmamıştır. %15'i bir kez, %37'si iki ila dört kez, %22'si beş kezden fazla olarak böyle bir katılımda bulunmuştur.

Muayenehanelerinde görüşülen dışhekimlerinin %15'i aynı zamanda hastahanedeki çalışmaktadırlar. %40'ı muayenehanesini aile desteğiyle, %32'si kendi olanaklarıyla, %19'u banka kredisiyle, %9'u diğer olanakları kullanarak açtığını bildirmiştir. %47'si muayenehanesini hiç değiştirmemiş, %42'si İstanbul içinde bir değişiklik yapmış, %11'i ise İstanbul dışındaki muayenehanesini İstanbul'a taşımıştır. %14'ü bir yıldan az bir süredir, %31'i bir ila beş yıldır, %26'sı beş ila on yıldır, %29'u on yıldan uzun bir süredir aynı muayenehanede bulunmaktadır. %44'ü günde bir ila beş hasta, %40'ı beş ila on hasta, %14'ü onbir ila yirmi hasta, %2'si yirmiden fazla hasta muayene etmektedir. %18.5'i hasta kayıtlarını bilgisayarla, %65.5'i kart sistemiyle tutmakta, %16'sı hasta kayıtlarını tutmamaktadır. %11'i haftada beş günden az, %29'u beş gün, %57'si altı gün, %3'ü yedi gün çalışmaktadır. Günlük ortalama çalışma saati ise, %25'inin sekiz saatten fazladır. %4'ü bir

Dişhekimlerinin Otomobil Sahibi Olma Açısından Dağılımı

başka diş hekimiyle birlikte çalışmaktadır. %36'sının muayenehanesinde kendisinden başka kimse çalışmamaktadır.

Bir sağlık çalışanı olarak sağlık açısından çalışma yaşamıyla ilgili ve bireysel

davranışları ve sorunları ise şöyle sıralanabilir: %48'i tıbbi atıkları diğer çöplerden ayrı toplamakta, ancak bu soruya bağlı olarak belediyelerin aynı duyarlılığı

Meslek Hastalıklarına Yakalanma Açısından Dişhekimlerinin Dağılımı

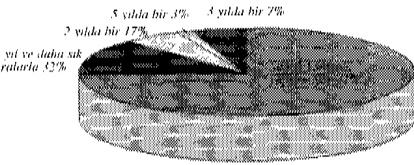

göstermediğinden yakınmaktadırlar; ayrı topladıkları çöplerin aynı yerlerde birleştirilmesine bir çözüm bulunmasını talep etmektedirler.

Öte yandan %73'ü hiçbir meslek hastalığına yakalanmamıştır; ancak %14'ü bu nedenle ortopedik bir hastalığa, %7'si

sarılgâ, %1'i tüberküloza, %5'i diğer bir hastalığa yakalandığını bildirmiştir.

Genel Sağlık Kontrolü Yaptırma Sıklığı

%57'si günde bir kezden daha az dişlerini fırçalamaktadır. %51'i diş ipi kullanmakta, %49'u kullanmamaktadır.

%71'i yılda bir veya daha sık aralıklarla, %11'i iki yılda bir, %5'i iki yıldan daha uzun aralıklarla

diş kontrolü yaptırmaktadır; %15'i ise hiç diş kontrolü yaptırmadığını bildirmiştir.

%28'i bir yıl veya daha sık aralıklarla, %15'i iki yılda bir, %6'sı üç beş yılda bir, %3'ü beş

yılda bir genel sağlık kontrolü yaptırmakta, %35'i ise hiç genel sağlık kontrolü yaptırmadığını söylemektedir.

Sigara Alışkanlığı Açısından Dişhekimlerinin Dağılımı

Öte yandan dişhekimlerinin %58'i sigara içmemekte, %42'si sigara içmektedir.

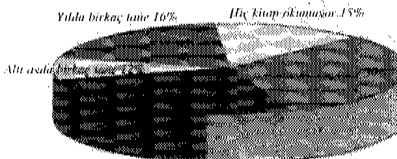
Sosyal ve kültürel faaliyetler açısından araştırma verilerinin diş hekimleriyle ilgili olarak sunduğu bilgiler şöyle sıralanmaktadır: Dişhekimlerinin %22'si sık sık, %48'i

arasıra spor yapmaktadır; hiç spor yapmayanların oranı %30'dur. %30'u ayda birkaç, %27'si ayda bir, %12'si altı ayda

birkaç, %16'sı yılda birkaç kitap okuduğunu bildirmiştir; %15'i ise hiç kitap okumamaktadır.

Okunan kitap cinsine hiçbir sıralama getirmeksizin sorulan bu sorudan alınan yanıtlardan elde edilen veriler dikkat çeki-

Kitap Okuma Alışkanlığı

edir; zira dişhekimlerinin kendi alanlarındaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerle ilgili okuma alişkanlığının zimnen daha da dũřuk olduğunu gũstermektedir; unkũ sonuçlar okunan her tũr kitabı içermektedir.

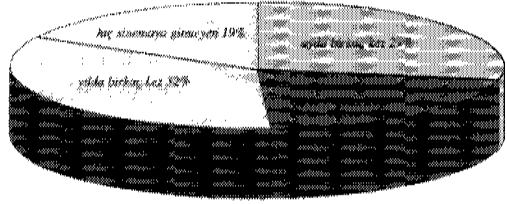
Öte yandan dişhekimlerinin %29'u ayda birkaç kez, %20'si ayda bir kez, %32'si yılda birkaç kez sinemaya gitmektedir; %19'u ise hiç sinemaya gitmemektedir. %8'i ayda birkaç kez, %15'i ayda bir kez, %46'sı yılda birkaç kez tiyatroya gitmekte, %31'i ise hiç tiyatroya gitmemektedir. %7'si ayda birkaç kez, %8'i ayda bir kez, %35'i yılda birkaç kez konser, opera veya baleye giden dişhekimlerinin %50'sinin bu alişkanlığı bulunmamaktadır.

Dişhekimlerinin büyük bir çoğunluğu (%64) Hürriyet/Milliyet/Sabah gazetelerini yeğlemektedir. %14'ũ Radikal/Yeni Yũzyıl, %12'si Cumhuriyet, %4'ũ Yeni şafak/Milli Gazete/Zaman/Akit, %3'ũ Türkiye, %2'si Akşam/Posta/Gözcũ, %2'si çeşitli spor gazetelerini okumaktadırlar.

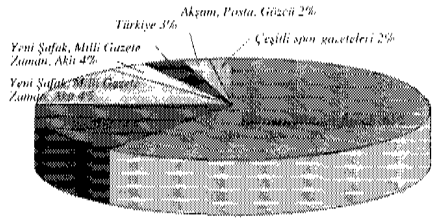
Dişhekimlerinin %40'ı yılda ortalama bir kez, %36'sı iki kez, %18'i iki kezden fazla tatile gittiğini, %6'sı hiç tatile gitmediğini bildirmiştir. %17'si bir kez, %48'i bir kezden fazla yurtdışına çıkmış, %36'sı hiç yurtdışına çıkmamıştır.

Ekonomik özelliği açısından

Dişhekimlerinin sinemaya gitme alişkanlığı açısından dağılımları

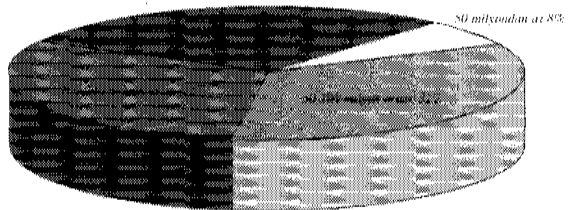
Dişhekimlerinin öncelikle okudukları gazeteler açısından dağılımları

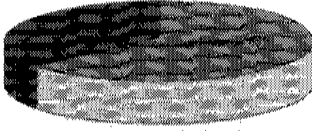
Dişhekimlerinin tatil alişkanlığı açısından dağılımları

Aylık gelir dağılımları

Dişhekimlerinin oturdukları evin sahibiyeti açısından dağılımı:

elde edilen veriler ise şöyle sıralanabilir:

Dişhekimlerinin %8'inin aylık gelirleri 50

milyon TL'den az, %32'sinin 50 ila 100 milyon, %33'ünün 100 ila 200 milyon, %27'sinin 200 milyondan fazladır. %65.5'inin oturduğu ev kendisine aittir. %66'sının bir, %10'unun birden fazla arabası bulunmaktadır; %24'ünün ise,

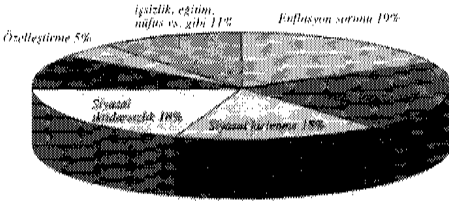
Otomobil sahibi dişhekimleri

Tasarrufların değerlendirilmesi

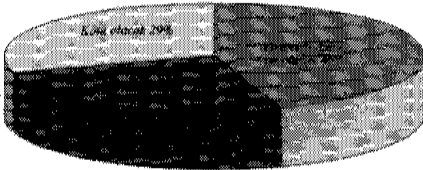
Dişhekimlerine göre Türkiye'nin en önemli sorunlarının dağılımı

arabası yoktur. %19'u tasarrufunu gayrimenkule, %10'u hisse senedine, %31'i dövizle, %13'ü faiz ve repo'ya, %2'si altına yatırmaktadır; %25'i tasarruf yapmadığını bildirmiştir.

Dişhekimlerinin saptanabilen siyasal tutumları ise şöyledir; %20'si Türkiye'nin en büyük sorununu enflasyon olarak belirtip ekonomik bir temele dayanmakta, %19'u irticayı, %18'i siyasal kirlenmeyi, %17.5'i siyasal istikrarsızlığı, %10'u terörü, %5'i özelleştirmeyi, diğerleri ise, işsizlik, eğitim, nüfus vs.'yi Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesini istemektedir.

Dişhekimlerinin Türkiye'nin geleceği hakkındaki düşünceleri

mehtektedirler.

%46'sı Türkiye'nin geleceğinin daha iyi, %25'i aynı, %29'u ise daha kötü olacağı kanaatinde olup, genelde iyimser bir tutum sergile-